

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 57/05

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. mája 2005 v senáte o sťažnosti A. B., bytom K., zastúpenej advokátkou JUDr. D. K., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 349/00 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 349/00 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Košiciach **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 349/00 konal bez zbytočných prietahov.

3. A. B. priznáva primerané finančné zadost'učinenie 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Krajský súd v Košiciach je povinný A. B. uhradiť trovy právneho zastúpenia 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. D. K., K., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

A. B., bytom K. (ďalej len „sťažovateľka“), v sťažnosti doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 27. októbra 2004 namietala, že postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 517/97 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 349/00 bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Ústavný súd uznesením z 23. februára 2005 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cb 349/00, vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako podanú oneskorene.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

„Okresný súd Košice I. vydal vo veci dňa 20. 5. 1997 Platobný rozkaz RO 2726/97-3, proti ktorému podal žalovaný dňa 26. 6. 1997 odpor. Okresný súd Košice I. konal až v roku 1999, keď 12. 8. 1999 vyzval navrhovateľku na vyjadrenie k odporu a nariadil pojednávanie na deň 1.10. 1999. Pojednávanie bolo odročené na deň 5. 11. 1999. Toto

pojednávane bolo odročené na neurčito za účelom vyjadrenia žalovaného, ktorý sa vyjadril až podaním zo dňa 20. 1. 2000 pred pojednávaním 28. 1. 2000. Toto pojednávanie bolo odročené na 6. 4. 2000 z dôvodu dotazu súdu na Ministerstvo financií SR, odbor kapitálového trhu. Keď súd zhromaždil dôkazy a sťažovateľka dúfala v spravodlivý rozsudok na pojednávaní 6. 4. 2004, súd zistil svoju vecnú nepríslušnosť a vec odstúpil Krajskému súdu v Košiciach dňa 26. 4. 2000. Krajský súd prevzal spis 3. 5. 2000. Od toho dňa vo veci nekonal. Sťažovateľka po dvoch rokoch, po márnom čakani dňa 12. 2. 2002 podala žiadosť o vytýčenie pojednávania na Krajský súd v Košiciach k č. k. 3 Cb 349/00. Po podaní tejto žiadosti sa niekoľkokrát telefonicky dožadovala informácie o stave konania. Následne, po ďalšom roku a pol, dňa 10. 11. 2003 podala sťažnosť k rukám predsedu súdu na prieťahy v konaní, na ktorú dostala odpoveď Spr. 100044/03 zo dňa 9. 2. 2004. Predseda Krajského súdu v Košiciach sťažovateľke oznámil, že k prieťahom dochádza z objektívnych dôvodov, pre pracovnú vyťaženosť sudkyne, a pre rozhodovanie v sporoch ktoré mali časovú prednosť. Avizoval prerozdelenie agendy na súde. Ďalej súd vo veci nekonal. (...) Sťažovateľka je presvedčená o tom, že súd nekoná v súlade s ustanoveniami viacerých právnych predpisov, a to najmä s Občianskym súdnym poriadkom, Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Postupom súdu bola poškodená na svojich základných právach a sedem rokov žije v právnej neistote, čo vzhľadom na jej vek a zdravotný stav je neúnosné. Navrhovateľka už stratila vieru v právo a spravodlivosť, keď sa márne niekoľko rokov snaží domôcť súdneho rozhodnutia v svojej veci, aby nadobudla právnu istotu a v prípade nepriaznivého rozhodnutia využila možnosť podať opravný prostriedok.“

Sťažovateľka preto navrhla, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť prijal na ďalšie konanie a po jej prejednaní rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené, prikázal krajskému súdu konať vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Cb 349/00 bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie 50 000 Sk a úhradu trov konania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil vo veci od ústneho pojednávania.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu spisu krajského súdu sp. zn. 3 Cb 349/00 ústavný súd zistil, že sťažovateľka podala okresnému súdu 2. apríla 1997 žalobu o zaplatenie peňažnej sumy z dôvodu zrušenia zmluvy o kúpe cenných papierov. Okresný súd po odročení pojednávania 6. apríla 2000 vec postúpil 7. apríla 2000 krajskému súdu ako súdu vecne príslušnému.

Dňa 24. júla 2000 sťažovateľka predložila krajskému súdu listinné dôkazy. V priebehu konania došlo opatrením predsedu krajského súdu zo 4. februára 2004 k zmene zákonnej sudkyne. Po predložení listinných dôkazov 25. augusta 2004 krajský súd nariadil 21. apríla 2004 pojednávanie na 16. január 2005. Na pojednávaní 16. januára 2005 krajský súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol.

Krajský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 681/05 z 15. mája 2005 uznal, že došlo k zbytočným priet'ahom *„od septembra 2000 do rozhodnutia o vytýčení termínu pojednávania 24. 1. 2005“*. Zároveň uviedol, že *„V tomto období je možné považovať objektívne vzniknuté priet'ahy za zbytočné (v dôsledku personálneho poddimenzovania nášho súdu a legislatívnych procesných úprav platných v tomto období)“*. Z vyjadrenia krajského súdu nevyplýva, že by považoval vec sťažovateľky za právne alebo skutkovo zložitú a že by táto okolnosť mala byť dôvodom priet'ahov v konaní.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy *„Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“*

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každá osoba má právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote, čo je zásadne to isté právo, ktoré pre účastníka konania zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry skúma so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu podľa a) právnej a faktickej zložitosti veci, ktorá sa skúma aj so zreteľom na povahu veci a o čo v nej účastníkovi konania (sťažovateľovi) ide, b) správania účastníka konania a c) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

a) Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, v spore sťažovateľky bol uplatnený nárok na zaplatenie 6 960 Sk sťažovateľke z dôvodu zrušenia zmluvy o kúpe cenných papierov. Ide o spor, ktorý nie je skutkovo ani právne zložitý. Také spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov.

b) Správanie sťažovateľky ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní došlo k zbytočným prietáhom. Ústavný súd na základe obsahu spisu a vyhodnotenia úkonov sťažovateľky dospel k záveru, že jej postup nezapríčinil žiadne zbytočné prietahy a ani spomalenie postupu krajského súdu spôsobom, ktorý by nebol v súlade s Občianskym súdnym poriadkom.

c) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup krajského súdu v spore. Z obsahu spisu ústavný súd zistil, že po postúpení veci okresným súdom 7. apríla 2000 realizoval krajský súd prvý meritórny úkon vo veci až 21. apríla 2004, keď nariadil pojednávanie na 16. január 2005. V označenom období krajský súd 3. mája 2000 previedol spis do registra Cb a vec bola 4. februára 2004 opatrením predsedu krajského súdu pridelená inému zákonnému sudcovi. Krajský súd bol teda bez akéhokoľvek zákonného dôvodu nečinný viac než 5 rokov. Až v januári 2005 vyniesol vo veci rozsudok.

Preto ústavný súd rozhodol o tom, že v konaní pred krajským súdom došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Obranu krajského súdu spočívajúcu v nadmernej pracovnej zaťažnosti ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu takéto dôvody nemajú žiaden vplyv na zodpovednosť konkrétneho všeobecného súdu za vzniknuté zbytočné priet'ahy. Sú to dôvody, ktoré účastník nevyvolal ani nemôže ovplyvniť zmiernenie alebo odstránenie ich dôsledkov. Okrem toho treba uviesť, že krajský súd bol v spore s'ťažovateľky nečinný takmer päť rokov a nezohľadnil ani to, že spor s'ťažovateľky pred všeobecnými súdmi v skutočnosti začal v roku 1997.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde krajskému súdu, aby vo veci sp. zn. 3 Cb 349/00 konal bez zbytočných priet'ahov, hoci vo veci bol už vyneseny rozsudok, vec však dosiaľ nie je právoplatne skončená.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 50 000 Sk, čo odôvodnila nemajetkovou ujmom spôsobenou zbytočnými priet'ahmi v konaní pred krajským súdom.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy spôsobenej zbytočnými priet'ahmi.

Ústavný súd považoval v posudzovanom prípade za primerané priznať sumu 10 000 Sk. Táto suma zohľadňuje jednak dĺžku zbytočných priet'ahov v konaní, to, že boli spôsobené prakticky nečinnosťou krajského súdu, a aj to, o akú sumu v spore ide.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou, a priznal sťažovateľke úhradu účelne vynaložených trov konania v sume 9 342 Sk za dva úkony právnej služby vrátane dvakrát režijného paušálu podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, pretože išlo o úkony urobené v roku 2004 (§ 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).